

Vec C-590/21

**Zhrnutie návrhu na začatie prejudiciálneho konania podľa článku 98 ods. 1
Rokovacieho poriadku Súdneho dvora**

Dátum podania:

23. september 2021

Vnútroštátny súd:

Areios Pagos

Dátum rozhodnutia vnútroštátneho súdu:

25. jún 2021

Navrhovatelia:

Charles Taylor Adjusting

FD

Odporkyne:

Starlight Shipping Company

Overseas Marine Enterprises INC

PRACOVNÝ DOKUMENT

Predmet konania vo veci samej

Návrh na uznanie a vyhlásenie vykonateľnosti cudzieho rozsudku a cudzích súdnych príkazov, ktoré bránia priznaniu súdnej ochrany súdom iného členského štátu alebo začatiu konaní, ktoré sa v tomto členskom štáte už začali – Vymedzenie pojmu verejný poriadok v zmysle článku 34 bodu 1 a článku 45 ods. 1 nariadenia č. 44/2001

Predmet a právny základ návrhu na začatie prejudiciálneho konania

Článok 267 ZFEÚ, výklad nariadenia č. 44/2001

Prejudiciálne otázky

- I. Má sa výraz „zjavný rozpor s verejným poriadkom Únie“, čiže v širšom zmysle aj s verejným poriadkom podľa vnútroštátneho práva, ktorý je dôvodom na neuznanie rozsudku a nevyhlásenie jeho vykonateľnosti podľa článku 34 bodu 1 a článku 45 ods. 1 nariadenia č. 44/2001, vykladať v tom zmysle, že okrem výslovných formulácií predstavujúcich „anti-suit injunctions“, ktoré zakazujú podanie žaloby a pokračovanie v konaní pred súdom iného členského štátu, sa týka aj rozsudkov alebo súdnych príkazov vyhlásených súdmi členských štátov, ktoré: i) z pohľadu žalobcu bránia v poskytovaní súdnej ochrany súdom iného členského štátu alebo v pokračovaní v konaniach, ktoré sa na takomto súde už začali, a ii) z tohto dôvodu ide o zásah do právomoci súdu iného členského štátu prejednať konkrétny spor, vo veci ktorého už koná na základe podaného návrhu a ktorý sa považuje za zlučiteľný s verejným poriadkom Únie? Konkrétne, odporuje verejnému poriadku Únie v zmysle článku 34 bodu 1 a článku 45 ods. 1 nariadenia č. 44/2001 uznanie a/alebo vyhlásenie vykonateľnosti rozsudku alebo súdneho príkazu súdu členského štátu, ktorým sa žiadateľom o uznanie a vyhlásenie vykonateľnosti priznáva predbežná a predčasná finančná náhrada škody v súvislosti s trovami a výdavkami vyplývajúcimi z podania žaloby alebo z pokračovania v konaní pred súdom iného členského štátu, a to z dôvodu, že: a) po preskúmaní takejto žaloby sa na prípad vzťahuje riadne uzavretá dohoda o urovnaní schválená súdom členského štátu, ktorý vyhlásil daný rozsudok alebo súdny príkaz, a b) súd iného členského štátu, na ktorý sa obrátil žalovaný s novým podaním, bol zbavený právomoci na základe doložky o výhradnej právomoci?
- II. V prípade zápornej odpovede na prvú prejudiciálnu otázku, predstavuje zjavný a priamy rozpor s verejným poriadkom podľa vnútroštátneho práva – v súlade s uvedenými základnými kultúrnymi a právnymi koncepciami prijatými v danej krajine a základnými pravidlami gréckeho práva

týkajúcimi sa samotnej podstaty práva na súdnu ochranu (články 8 a 20 Ústavy Helénskej republiky, § 33 gréckeho občianskeho zákonníka a zásada ochrany uvedeného práva podľa § 176, § 173 ods. 1 až 3 a § 185, 205 a 191 gréckeho civilného sporového poriadku citovaného v bode 6 odôvodnenia), ako aj s článkom 6 ods. 1 EDĽP, v dôsledku ktorého je v takom prípade možné upustiť od uplatnenia práva Únie v oblasti voľného pohybu súdnych rozhodnutí, pričom neuznanie z dôvodu uvedenej prekážky je zlučiteľné s koncepciami, ktoré si osvojujú a podporujú perspektívu práva Únie – podľa článku 34 ods. 1 nariadenia č. 44/2001, v zmysle, v akom ho má vykladať Súdny dvor, dôvod, ktorý v Grécku bráni uznaniu a výkonu rozsudku a súdnych príkazov uvedených vyššie (v bode I), vyhlásených súdmi iného členského štátu (Spojené kráľovstvo)?

Príslušné ustanovenia práva Únie a judikatúra Súdneho dvora

Charta základných práv Európskej únie (ďalej len „Charta“): článok 47.

Nariadenie Rady (ES) č. 44/2001 z 22. decembra 2000 o právomoci a o uznávaní a výkone rozsudkov v občianskych a obchodných veciach (Ú. v. ES L 12, 2001, s. 1; Mim. vyd. 19/004, s. 42): najmä článok 34 bod 1 a článok 45.

Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1215/2012 z 12. decembra 2012 o právomoci a o uznávaní a výkone rozsudkov v občianskych a obchodných veciach (Ú. v. EÚ L 351, 2012, s. 1): články 66, 80 a 81.

Rozsudky Súdneho dvora z 13. októbra 2011, Prism Investments (C-139/10, EU:C:2011:653); z 28. marca 2000, Krombach (C-7/98, EU:C:2000:164); z 11. mája 2000, Renault (C-38/98, EU:C:2000:225); z 23. októbra 2014, flyLAL-Lithuanian Airlines (C-302/13, EU:C:2014:2319, bod 45); z 28. apríla 2009, Apostolidis (C-420/07, EU:C:2009:271, bod 55); z 9. decembra 2003, Gasser (C-116/02, EU:C:2003:657, body 48 a 72); z 27. apríla 2004, Turner (C-159/02, EU:C:2004:228); z 27. júna 1991, Overseas Union Insurance a. i. (C-351/89, EU:C:1991:279, body 23 a 24); a z 10. februára 2009, Allianz a Generali Assicurazioni Generali (C-185/07, EU:C:2009:69).

Príslušné ustanovenia medzinárodného práva

Európsky dohovor o ochrane ľudských práv a základných slobôd (EDĽP): článok 6 ods. 1.

Príslušné vnútroštátne predpisy

Ústava Helénskej republiky: články 8 a 20.

Občiansky zákonník (o. z.): § 33.

Civilný sporový poriadok (c. s. p.): § 176, § 173 ods. 1 až 3, § 185, 205 a 191.

Zhrnutie skutkového stavu a konania

- 1 Prvá odporkyňa, spoločnosť Starlight Shipping Company (ďalej len „Starlight“), bola spoluvlastníčkou, kým druhá odporkyňa, spoločnosť Overseas Marine Enterprises (ďalej len „OME“), bola prevádzkovateľkou lode, ktorá sa potopila a stratila aj s nákladom v dôsledku námornej nehody 3. mája 2006.
- 2 Uvedená loď bola v čase straty poistená tromi poisťovateľmi. Vzhľadom na prvotné odmietnutie poisťovateľov vyplatiť poistné plnenie podala Starlight, s cieľom získať platbu poistného plnenia, žalobu na anglické súdy proti prvým dvom poisťovateľom, pričom voči tretiemu poisťovateľovi iniciovala rozhodcovské konanie.
- 3 V priebehu uvedených konaní došlo k uzatvoreniu dohôd o urovnaní medzi odporkyňami a tromi poisťovateľmi potopenej lode (Settlement Agreements). Na základe týchto dohôd sa skončili prebiehajúce konania, pričom poisťovatelia súhlasili s vyplatením poistného plnenia stanoveného v poistných zmluvách ako plnú úhradu všetkých pohľadávok súvisiacich so stratou lode. S dohodami o urovnaní bol oboznámený anglický súd, ktorý ich schválil 14. decembra 2007 a 7. januára 2008.
- 4 Odporkyne spolu s ostatnými spoluvlastníkmi lode následne podali na Polymeles Protodikeio Peiraios (Prvostupňový súd Pireus rozhodujúci v senáte, Grécko) žaloby, ktoré rovnako smerovali proti navrhovateľom. Uvedené žaloby v tomto prípade vychádzali z protiprávneho konania, pričom ich cieľom bolo získať náhradu za skutočnú škodu, ako aj finančnú náhradu za nemajetkovú ujmu, ktorá im údajne vznikla v dôsledku uvedeného nezákonného konania.
- 5 Odporkyne predovšetkým uviedli, že v priebehu konania na anglických súdoch a počas doby, kedy poisťovatelia odmietali zaplatiť poistné plnenie, nadriadené osoby a zástupcovia poisťovateľov, vrátane navrhovateľov Charles Taylor adjusting Limited (konajúca ako právna a odborná poradenská spoločnosť) a FD (konajúci ako fyzická osoba-riaditeľ uvedenej spoločnosti v čase rozhodnom z hľadiska skutkového stavu), ktorých poisťovatelia lode poverili zastupovaním na účely ich obrany proti nárokom prvej odporkyne, širili medzi tretími osobami nepravdivé a hanlivé tvrdenia, ktoré poškodili dôveryhodnosť a vážnosť odporkýň.
- 6 Práve v tejto súvislosti podali na anglické súdy svoje žaloby poisťovatelia a ich nadriadené osoby alebo zástupcovia (vrátane navrhovateľov), ktorí vystupovali ako žalovaní v konaniach pred Polymeles Protodikeio Peiraios (Prvostupňový súd Pireus rozhodujúci v senáte). V týchto žalobách poisťovatelia navrhli, aby anglické súdy určili, že žaloby, o ktorých rozhodujú grécke súdy, boli podané v rozpore s uzavretými dohodami o urovnaní a z tohto dôvodu im priznali náhradu škody.

- 7 Vo veci týchto žalôb a príslušných odvolaní vyhlásil, okrem iného, 26. septembra 2014 sudca Flaux pôsobiaci na High Court of Justice (England and Wales), Queen's Bench Division, Commercial Court [Vrchný súd (Anglicko a Wales), oddelenie Queen's Bench, obchodné spory] rozsudok a tiež dva súdne príkazy.
- 8 V uvedenom rozsudku sa v prvom rade zohľadnila najmä skutočnosť, že podľa dohôd o urovnaní sa za nadriadené osoby a zástupcov považujú aj navrhovatelia, pričom aj Starlight a OME uplatnili svoje nároky voči navrhovateľom. Súd ďalej konštatoval, že žaloby podané v Grécku, a to aj proti navrhovateľom, boli bez výnimky v rozpore so všetkými dohodami o urovnaní. Podľa uvedeného rozsudku majú dohody o urovnaní za následok, že akýkoľvek prípadný nárok voči predmetným nadriadeným osobám alebo ich zástupcom, ktorí spoločne zodpovedajú za nezákonné konanie (nároky, ktoré sú základom žalôb podaných v Grécku), sa riadi právnou úpravou vyplývajúcou z týchto dohôd. Napokon, pokiaľ ide o právo navrhovateľov na náhradu škody, v rozsudku sa im z tohto titulu priznal nárok na predbežné zaplatenie sumy 100 000 GBP.
- 9 Ďalej, v uvedených dvoch súdnych príkazoch anglický súd uznáva, že dohody o urovnaní konkrétne zbavujú navrhovateľov aj zodpovednosti vo vzťahu k akémukoľvek nároku, ktorý by Starlight a OME mohli vzniesť v súvislosti so stratou lode, vrátane akejkolvek zodpovednosti, pokiaľ ide o žalobné návrhy uplatnené v Grécku, a poukazuje aj na skutočnosť, že podanie žalôb a pokračovanie súdnych konaní v Grécku na návrh spoločností Starlight a OME proti navrhovateľom odporujú dohodám o urovnaní, pokiaľ ide o úplné a právoplatné skončenie sporu a výlučnú právomoc.
- 10 Prvým súdnym príkazom sa odporkyniam uložila povinnosť zaplatiť navrhovateľom: a) ako náhradu škody predbežnú sumu 100 000 GBP na pokrytie strát, ktoré im vznikli do 9. septembra 2014, a b) trovy druhého navrhovateľa stanovené na 120 000 GBP.
- 11 Druhým súdnym príkazom sa odporkyniam uložila povinnosť zaplatiť navrhovateľom trovy druhého navrhovateľa stanovené na 30 000 GBP.
- 12 Dva uvedené súdne príkazy obsahujú aj ustanovenia, ktorými sa spoločnostiam Starlight a OME, ako aj fyzickým osobám, ktoré ich zastupujú, oznamuje, že v prípade ich konania v rozpore so súdnymi príkazmi ich možno považovať za osoby porušujúce príslušné rozhodnutie súdu, s tým, že ich majetok môže prepadnúť, alebo im možno uložiť pokutu, alebo dotknutým fyzickým osobám možno obmedziť osobnú slobodu.
- 13 Žalobou zo 7. januára 2015 podanou na Monomeles Protodikeio Peiraios (Prvostupňový súd Pireus rozhodujúci v osobe samosudcu), navrhovatelia požiadali na základe nariadenia č. 44/2001 o uznanie a vyhlásenie vykonateľnosti vyššie uvedeného rozsudku a dvoch súdnych príkazov v Grécku. Monomeles Protodikeio Peiraios (Prvostupňový súd Pireus rozhodujúci v osobe samosudcu) ich návrhu vyhovel.

- 14 Odporkyne podali 11. septembra 2015 proti uvedenému rozhodnutiu odvolanie na Monomeles Efeteio Peiraios (Odvolací súd Pireus rozhodujúci v osobe samosudcu, Grécko) v súlade s článkom 43 nariadenia č. 44/2001. Monomeles Efeteio Peiraios (Odvolací súd Pireus rozhodujúci v osobe samosudcu) odvolaniu vyhovel, zrušil rozhodnutie súdu prvej inštancie a zamietol návrh navrhovateľov.
- 15 Monomeles Efeteio Peiraios (Odvolací súd Pireus rozhodujúci v osobe samosudcu) zohľadnil okrem iného najmä skutočnosť, že navrhovatelia požiadali o súdnu ochranu anglické súdy na základe predpokladu, že dohody o urovaní zbavili rozhodujúce grécke súdy príslušnej právomoci. Okrem toho odvolací súd konštatoval, že rozsudok a dva súdne príkazy anglického súdu neobsahujú „anti-suit injunction“. V každom prípade dospel k záveru, že v rozsudku, ako aj v súdnych príkazoch sa uvádzajú úvahy, ktoré bránia pokračovaniu v konaniach začatých v Grécku, zaväzujú k náhrade škody a upozorňujú na povinnosť nahradiť škodu osobám, ktoré sa usilujú dosiahnuť zaplatenie svojich pohľadávok prostredníctvom konaní na gréckych súdoch. Znenie uvedených rozhodnutí preto obsahuje časti, ktoré „takmer“ predstavujú „anti-suit injunctions“ a ktoré sú prekážkou podania žalôb na grécke súdy, a to v rozpore s ustanoveniami článku 6 ods. 1 EDĽP a článkov 8 ods. 1 a 20 gréckej ústavy, ktoré sú súčasťou podstaty pojmu verejný poriadok.
- 16 Dňa 7. októbra 2019 navrhovatelia vo veci samej napadli na vnútroštátnom súde rozsudok Monomeles Efeteio Peiraios (Odvolací súd Pireus rozhodujúci v osobe samosudcu).

Základné tvrdenia účastníkov konania vo veci samej

- 17 V odvolaní podanom na Monomeles Efeteio Peiraios (Odvolací súd Pireus rozhodujúci v osobe samosudcu), odporkyne namietali, že uznanie uvedeného rozsudku a príslušných súdnych príkazov a vyhlásenie ich vykonateľnosti sú z hmotnoprávneho a procesnoprávneho hľadiska v zjavnom rozpore s verejným poriadkom, a to jednak pokiaľ ide o vnútroštátne právo, ako aj právo Únie, keďže porušujú základné právo odporkýň na súdnu ochranu a predstavujú neprípustný zásah do súdnej právomoci súdov iného členského štátu, v tomto prípade gréckych súdov.
- 18 Navrhovatelia uvádzajú, že napadnuté rozhodnutie je postihnuté najmä v dôsledku nesprávneho výkladu a uplatnenia ustanovení článku 34 bodu 1 nariadenia č. 44/2001 (ktoré treba uplatňovať reštriktívne), § 33 občianskeho zákonníka a článkov 8 a 20 Ústavy, ako aj článku 6 ods. 1 EDĽP. Poukazujú najmä na to, že správny výklad uvedených ustanovení mal viesť k záveru, že predmetný rozsudok a príslušné súdne príkazy nie sú v zjavnom rozpore s verejným záujmom podľa vnútroštátneho práva a práva Únie, pričom neporušujú základné zásady týchto právnych poriadkov, pretože predbežné poskytnutie náhrady škody navrhovateľom za konania začaté v Grécku pred podaním ich návrhov na anglických súdoch nie je prekážkou ich ďalšieho prístupu ku gréckym súdom

ani ich súdnej ochrany, ako aj na skutočnosť, že s daným rozsudkom a príslušnými súdnymi príkazmi sa nesprávne zaobchádzalo spôsobom, ako by išlo o rozhodnutia predstavujúce „anti-suit injunctions“.

Zhrnutie odôvodnenia návrhu na začatie prejudiciálneho konania

- 19 Vnútroštátny súd vychádza predovšetkým z predpokladu, že na prípad, akým je prípad v prejedávanej veci, v rámci ktorého sa žiada o uznanie a vyhlásenie vykonateľnosti rozsudkov alebo súdnych príkazov vyhlásených pred 10. januárom 2015, a to na základe žalôb alebo návrhov podaných pred týmto dátumom, sa vzťahujú ustanovenia nariadenia č. 44/2001 a nie nariadenia č. 1215/2012.
- 20 V Grécku sa verejný poriadok v súvislosti s uznávaním cudzích rozsudkov vykladá podľa § 33 občianskeho zákonníka, ktorý odráža aj medzinárodný verejný poriadok. Uznanie alebo vyhlásenie vykonateľnosti rozsudku nie sú v tomto zmysle v Grécku prípustné, pokiaľ by ich výkon vzhľadom na ich obsah odporoval základným kultúrnym, právnym, etickým, sociálnym alebo hospodárskym koncepciám existujúcim v danej krajine, ktorými sa riadi spoločenský život. Z tohto dôvodu nemožno rozhodnúť ani o uznaní alebo vykonateľnosti cudzieho rozhodnutia v prípade, že obsah a ustanovenia takéhoto rozhodnutia sú v rozpore so základnými kultúrnymi a právnymi zásadami a so základnými osobnými právami, ktoré sa priznávajú v právnom štáte.
- 21 Ďalej, podľa článku 8 ods. 1 Ústavy, „nikoho nemožno proti jeho vôli odňať jeho zákonnému sudcovi“, kým v zmysle článku 20 ods. 1 Ústavy, „každý má nárok na súdnu ochranu a na to, aby sa mohol pred súdom vyjadriť k svojim právam a záujmom, v súlade s ustanoveniami zákona“. Uvedené ustanovenia gréckej ústavy v ich vzájomnej súvislosti v plnom rozsahu zaručujú každému právo obrátiť sa na grécke súdy a na úplnú súdnu ochranu zo strany týchto súdov. Ide o základné právo, ktoré je súčasťou podstaty gréckeho právneho systému, je základom celého gréckeho hmotného a procesného práva, pričom konkrétnu podobu nadobúda v rôznych ustanoveniach. Podľa gréckeho práva preto nemožno ani len pripustiť myšlienku apriórneho vylúčenia konkrétnej osoby z možnosti uplatňovať právo na súdnu ochranu či existenciu zásahov alebo prekážok, ktoré by takúto ochranu sťažovali. Platobný rozkaz týkajúci sa predbežnej náhrady škody vydaný vo vzťahu k žalobcovi, ktorý sa so svojim návrhom obrátil na súd, a ktorý závisí práve od skutočnosti, že požiadal o súdnu ochranu, predstavuje práve takúto prekážku.
- 22 V bode 6 odôvodnenia vnútroštátny súd uvádza, že grécky právny systém prirodzene stanovuje, prostredníctvom rôznych ustanovení procesného práva, aj sankcie za zneužitie konania. Konkrétne sa stanovuje, že trovy konania znáša strana, ktorá v konaní nemala úspech (§ 176 c. s. p.), o čom však rozhoduje súd pri vyhlásení konečného rozhodnutia vo veci, čiže po skončení meritórneho rozhodovania, kým v prechádzajúcich fázach konania každý znáša výdavky, ktoré mu v konaní vzniknú (§ 173 ods. 1 až 3 c. s. p.), s výnimkou niektorých výslovne

uvedených prípadov. Rovnako sa stanovuje, že povinnosť nahradiť trovy konania sa (v konečnom rozhodnutí) ukladá úspešnému žalobcovi, ak porušil svoju povinnosť uvádzať len pravdivé tvrdenia, alebo ak je zodpovedný za iné nezákonné procesné správanie (§ 185 c. s. p.); konečným rozhodnutím sa uloží peňažná sankcia strane, ktorá nekonala v dobrej viere, pričom podala zjavne nedôvodné podanie, alebo ktorá iniciovala konanie s úmyslom spôsobiť prietľahu, alebo nepostupovala v súlade s dobrými mravmi, atď. (§ 205 c. s. p.), ako aj možnosť uložiť žalobcovi povinnosť nahradiť trovy konania za odročenie pojednávania (§ 241 ods. 1 c. s. p.). Grécke procesné právo napokon stanovuje, že uznesenie/súdny príkaz, hoci aj v prípade, že ide o konečné rozhodnutie vo veci, vyhlásené súdom prvej inštancie, ktoré možno napadnúť riadnym opravným prostriedkom (§ 909 bod 2 c. s. p.), či už prostredníctvom sťažnosti alebo odvolania, nemožno vyhlásiť za predbežne vykonateľné. Z uvedeného vyplýva, že uznesenie/súdny príkaz o trovách konania nemožno bez výnimky vyhlásiť za vykonateľné/ý pred vyhlásením konečného rozhodnutia, a to z dôvodu, aby sa zabránilo akejkoľvek prekážke pri podaní opravného prostriedku neúspešnou stranou. Z judikatúry gréckych súdov tiež vyplýva, že nezákonné procesné správanie žalobcu, ktorý uvedie nepravdivé tvrdenia, vedie aj k povinnosti nahradiť škodu protistrane (žalovanému) v dôsledku protiprávneho konania (§ 914 a 919 občianskeho zákonníka), ale len vtedy, ak to nie je v rozpore s právnou silou rozhodnutej veci vyplývajúcej z rozsudku vo veci žaloby podanej žalobcom. Zo spôsobu, akým sa s touto otázkou vyrovnáva časť gréckej judikatúry je zrejmé, že sudcovia majú v zásade povinnosť zabezpečiť základné právo žalobcu obrátiť sa na súd, hoci jeho správanie možno považovať za nezákonné, s tým, že nie je prípustný akýkoľvek predbežný zásah súdov, ktorý by ohrozil výsledok konanie o podanej žalobe, alebo by sa ním priznala náhrada škody pred skončením predmetného konania, a to s cieľom brániť požadovanej súdnej ochrane. Súčasne sa zachováva aj možnosť následného priznania náhrady škody, pokiaľ je zlučiteľná s výsledkom konania o podanej žalobe. Napokon, podľa vnútroštátneho práva je jediným príslušným súdom, pokiaľ ide o rozhodnutie o náhrade trov konania, súd, ktorý o trovách právoplatne rozhodne (§ 191 c. s. p.).

- 23 Na druhej strane, článok 6 ods. 1 EDĽP poskytuje ochranu právu každej osoby na súdnu ochranu. Toto základné právo sa zakotvuje aj v článku 47 Charty, ktorý stanovuje právo na prostriedok nápravy pred súdom. Uvedené právo je tiež súčasťou ústavných tradícií spoločných pre členské štáty Európskej únie a medzinárodných nástrojov týkajúcich sa ochrany ľudských práv. Ochrana tohto práva sa preto týka, aj na účely výkladu a uplatňovania článku 34 ods. 1 nariadenia č. 44/2001, verejného poriadku podľa hmotnoprávneho a procesného práva Únie, a v širšom zmysle, vnútroštátneho verejného poriadku.
- 24 Práve z tohto hľadiska vzniká otázka o zlučiteľnosti verejného poriadku Únie a konkrétneho rozsudku a súdnych príkazov vyhlásených súdom členského štátu, ktorý vopred priznal náhradu trov konania (pričom toto priznanie je v podstate zjavnou sankciou z titulu náhrady škody) a vyzval na ich zaplatenie v podobe predbežnej náhrady škody, a to v súvislosti s konaním prebiehajúcim na súdoch iného členského štátu. Takýmto priznaním sa nepochybne nevylučuje záruka

súdnej ochrany; jej uplatnenie je však sťažené, keďže žalobca je v konaní pred súdmi iného členského štátu povinný (aj v prípade, že rozhodnutie štátu pôvodu sa vyhlásilo za vykonateľné v mieste jeho hlavného bydliska alebo jeho hlavného sídla, kde sa nachádza väčšina jeho majetku) vopred znášať, pred vyhlásením konečného rozsudku súdom konajúcim vo veci samej, okrem vlastných trov konania aj trovy konania protistrany. Skutočnosť, že uloženie takejto povinnosti je vzhľadom na svoju povahu nástrojom, ktorý má žalobcu prinútiť, aby upustil od pokračovania v konaní, je tým zjavnejšia, ak sa v príslušnom rozhodnutí stanovuje možnosť priznania dodatočnej náhrady škody v prípade, že dôjde k zvýšeniu trov konania, čiže ak sa bude v konaní pokračovať. Uvedená otázka sa netýka len hospodárskych záujmov, ale má jednoznačný vplyv na výkon základného práva na nerušenú súdnu ochranu.

- 25 Napokon, „anti-suit injunction“, t. j. inštitút známy predovšetkým v systéme „common law“, je súdny príkaz, ktorým sa určitej osobe zakazuje iniciovať súdne alebo rozhodcovské konanie na súde cudzieho štátu alebo na rozhodcovskom súde, alebo pokračovať v takomto konaní. Obsah „anti-suit injunctions“ pôvodne spočíval v zákaze iniciovať konanie alebo pokračovať v konaní na anglických súdoch. Neskôr vznikla cezhraničná forma „anti-suit injunction“ a prijatie súvisiaceho opatrenia v rámci konaní prebiehajúcich v zahraničí. „Anti-suit injunctions“ sa vydávajú predovšetkým z dôvodu, že podanie žaloby alebo pokračovanie v konaní na súde iného štátu, vykonané v rozpore so zásadou dobrej viery alebo nezákonne, by žalobcovi spôsobilo ujmu. Cieľom takéhoto podania je v podstate, to, aby súd jedného štátu zasiahol do konania vedenom v inom štáte. Týmto spôsobom sa súd nevyjadruje iba ku svojej vlastnej právomoci, ale aj ku právomoci súdu cudzieho štátu.
- 26 Vnútroštátny súd ďalej odkazuje na rozsudok z 27. apríla 2004, Turner (C-159/02, EU:C:2004:228), ktorým Súdny dvor rozhodol, že Bruselský dohovor, ktorý nahradilo nariadenie č. 44/2001, „treba vykladať v tom zmysle, že bráni súdnemu príkazu, ktorým súd jedného zmluvného štátu zakazuje strane sporu v konaní, ktoré na ňom prebieha, aby podala žalobu alebo pokračovala v konaní pred súdom iného zmluvného štátu, hoci dotknutá strana koná v zlej viere s cieľom zabrániť vedeniu prebiehajúceho konania“.
- 27 Účinkom súdneho príkazu, ktorým súd zakazuje strane sporu pod hrozbou sankcií, aby podala žalobu alebo pokračovala v konaní na súde cudzieho štátu, predstavuje zásah do právomoci cudzieho súdu rozhodnúť o danom spore. Každý súdny príkaz zakazujúci žalobcovi, aby inicioval takéto konanie, by sa mal totiž považovať za zásah do súdnej právomoci súdu cudzieho štátu, ktorý je nezlučiteľný so systémom Bruselského dohovoru (rozsudok z 27. apríla 2004, Turner, C-159/02, EU:C:2004:228).
- 28 Podľa článku 35 ods. 3 nariadenia č. 44/2001, v konaní o uznanie a vyhlásenie vykonateľnosti nie je možné skúmať právomoc súdov členského štátu pôvodu, pričom pravidlá týkajúce sa právomoci sa v zmysle článku 34 bodu 1 netýkajú

verejného poriadku, takže porušenie týchto pravidiel nemôže byť dôvodom pre zamietnutie príslušnej žiadosti.

- 29 Odlišnú otázku napokon predstavuje zásah súdu jedného členského štátu do súdnej právomoci iného členského štátu. Okrem výslovných „anti-suit injunctions“ vzniká podobná otázka aj v súvislosti s predbežným výpočtom a predbežným uložením povinnosti zaplatiť, v podobe náhrady škody, trovy konania (čo predstavuje hmotnoprávnu sankciu vo forme náhrady škody) v súvislosti s vecou, ktorú prejednávajú sudy iného členského štátu. Uvedené platí bez ohľadu na výsledok konania na týchto súdoch, ktorý môže byť v neprospech žalobcov, čo je v konečnom dôsledku prípad vyhlásenia, že uvedené sudy nemajú právomoc prejednávať daný spor, s tým, že ide o jediné sudy príslušné na výpočet trov konania, ktoré na nich prebiehalo, a na uloženie povinnosti nahradiť tieto trovy konania. Hoci uvedené rozsudky a súdne príkazy výslovne nebránia podaniu žaloby alebo pokračovaniu v konaní na súde iného členského štátu, faktom zostáva, že uvedeným spôsobom sa ukladá predčasná sankcia.
- 30 Z tohto hľadiska preto vzniká otázka, či vyhlásenie rozsudkov a súdnych príkazov v uvedenom zmysle, ktoré podstatným spôsobom zasahuje do výsledku konania na súde iného členského štátu z dôvodu nedostatku právomoci prejednať konkrétny spor, predstavuje zásah do jeho súdnej právomoci, ktorý je v rozpore s verejným poriadkom podľa práva Únie a, v širšom zmysle, s verejným poriadkom podľa vnútroštátneho práva.
- 31 V prejednávanej veci má vnútroštátny súd pochybnosti o nasledujúcich právnych otázkach týkajúcich sa výkladu ustanovení práva Únie.
- 32 Predovšetkým, má sa výraz „zjavný rozpor s verejným poriadkom Únie“, čiže v širšom zmysle aj s verejným poriadkom podľa vnútroštátneho práva, ktorý je dôvodom na neuznanie rozsudku a nevyhlásenie jeho vykonateľnosti podľa článku 34 bodu 1 a článku 45 ods. 1 nariadenia č. 44/2001, vykladať v tom zmysle, že okrem výslovných formulácií predstavujúcich „anti-suit injunctions“, ktoré zakazujú podanie žaloby a pokračovanie v konaní pred súdom iného členského štátu, sa týka aj rozsudkov alebo súdnych príkazov vydaných súdmi členských štátov, ktoré z pohľadu žalobcu bránia v poskytovaní súdnej ochrany súdom iného členského štátu alebo v pokračovaní v konaniach, ktoré sa na takomto súde už začali, a je v súlade s verejným poriadkom Únie takýto zásah do právomoci súdu iného členského štátu v súvislosti s prejednaním konkrétneho sporu, vo veci ktorého už koná (prvá prejudiciálna otázka, bod i).
- 33 Konkrétne vzniká otázka, či verejný poriadok Únie v zmysle článku 34 bodu 1 a článku 45 ods. 1 nariadenia č. 44/2001 bráni tomu, aby sa žiadateľom o uznanie a vyhlásenie vykonateľnosti rozsudku alebo súdneho príkazu vydaného súdom iného členského štátu predčasne priznala náhrada predbežnej škody v súvislosti s trovami a výdavkami vyplývajúcimi z podania žaloby alebo z pokračovania v konaní pred súdom iného členského štátu, a to z dôvodu, že: a) po preskúmaní takejto žaloby sa na prípad vzťahuje riadne uzavretá dohoda o urovnaní schválená

súdom členského štátu, ktorý vyhlásil daný rozsudok a alebo súdny príkaz, a b) súd iného členského štátu, na ktorý sa obrátil žalovaný s novým podaním, bol zbavený právomoci na základe doložky o výhradnej právomoci (prvá prejudiciálna otázka, bod ii).

- 34 Ďalej, či vyhlásenie rozsudkov a súdnych príkazov v uvedenom zmysle, odporujúce základným pravidlám, ktoré sú v členskom štáte uznania (Grécko) súčasťou samotnej podstaty práva na súdnu ochranu, predstavuje v súlade s vyššie uvedenými ustanoveniami gréckeho práva a článku 6 ods. 1 EDLP dôvodnú prekážku uznania a vyhlásenia vykonateľnosti dotknutých súdnych rozhodnutí podľa článku 34 bodu 1 nariadenia č. 44/2001, v dôsledku čoho dochádza k zásahu do zásady voľného pohybu súdnych rozhodnutí, a či je neuznanie z dôvodu uvedenej prekážky v súlade s koncepciami, ktoré si osvojujú a podporujú perspektívu práva Únie (druhá prejudiciálna otázka).

PRACOVNÝ DOKUMENT